

Trein

Metro

Tram

Handreiking en Beoordelingskader

Erkenning Bouwstenen DVP-programma

Conceptversie – 1 november 2022

Inleiding

railAlert is verantwoordelijk voor het digitaal veiligheidsprogramma. Dit programma is er om ieder die aan het spoor werkt bewust te maken van de gevaren op en bij de railinfrastructuur. Het doel hiervan is alle medewerkers die aan het spoor werken te behoeden voor onveilige situaties en ongelukken.

railAlert biedt voor het digitaal veiligheidspaspoort (DVP) gedragstrainingen aan, zogenaamde bouwstenen die gezond en veilig werken effectief bevorderen. De bestaande bouwstenen in het DVP-programma zijn ontwikkeld door railAlert. railAlert wil ook andere bedrijven die werken op en aan het spoor de mogelijkheid geven bouwstenen te ontwikkelen en erkennen. Vanaf 2024 krijgen daarom bedrijven de mogelijkheid om ook zelf bouwstenen aan te bieden, die dan onderdeel kunnen worden van het DVP-programma

Om de kwaliteit van de bouwstenen te kunnen garanderen, is railAlert een erkenningsprocedure gestart. De erkenningsprocedure is gebaseerd op respect voor de autonomie van de bedrijven die primair verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de bouwsteen. Onderdeel van deze erkenningsprocedure is een duidelijk beoordelingskader dat tot stand is gekomen na afstemming en met inbreng van diverse betrokkenen uit de spoorbranche. Alleen de bouwstenen die zijn goedgekeurd, worden erkend en opgenomen in het DVP-programma.

Het beoordelingskader bouwstenen van 1 november 2022 beoogt een algemeen geldend kader te zijn: alle bedrijven die werken met het DVP worden uitgenodigd om een aanvraagdossier aan te leveren voor het laten beoordelen van de bouwsteen. Het beoordelingskader en erkenningsprocedure voor bouwstenen worden in dit document verder toegelicht. Dit document bestaat uit verschillende delen en is als volgt opgebouwd:

Deel 1: Handreiking

Procedure & Werkwijze

- *Accreditatieproces*
- *Geldigheidsduur erkenning*
- *Toelichting beoordelingskader*
- *Toelichting op beoordelingsproces*
- *Toelichting op visitatie*

Deel 2: Beoordelingskader

Kaderstelling

- *Gegevens aanvrager*
- *Kenmerken bouwsteen*
- *Beoordelingscriteria*

Bijlagen

Verdieping

- *Bijlage – functieprofiel trainers*
- *Bijlage – eisen aan leslocatie*

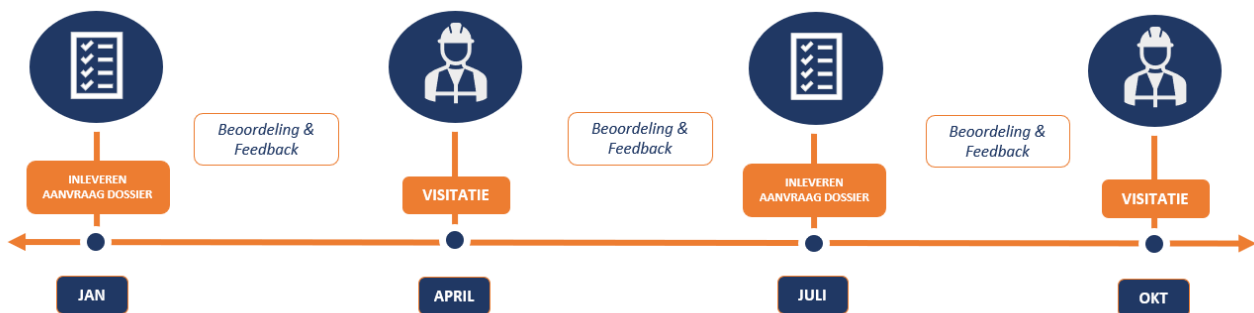
1	Handreiking	4
1.1	Het accreditatieproces	4
1.2	Geldigheidsduur erkenning	4
1.3	Toelichting op beoordelingskader	5
1.4	Toelichting op beoordeling.....	7
1.5	Toelichting op visitatie	8
2	Beoordelingskader bouwstenen DVP-programma	9
2.1	Gegevens aanvrager	9
2.2	Kenmerken van de bouwsteen.....	9
2.3	Beoordelingscriteria	11
3	Bijlagen	13
3.1	Bijlage 1: Functieprofiel trainers	13
3.2	Bijlage 2: Eisen aan leslocatie.....	15

1 Handreiking

1.1 Het accreditatieproces

Alle bedrijven die werken op en aan het spoor krijgen de mogelijkheid om bouwstenen te laten beoordelen en erkennen (=accreditatie). Het accreditatieproces en de periodieke cyclus die railAlert hanteert bestaat uit twee onderdelen:

- Inleveren en beoordeling van het schriftelijke aanvraagdossier;
- Visitatiebezoek aan een bouwsteen in uitvoering.

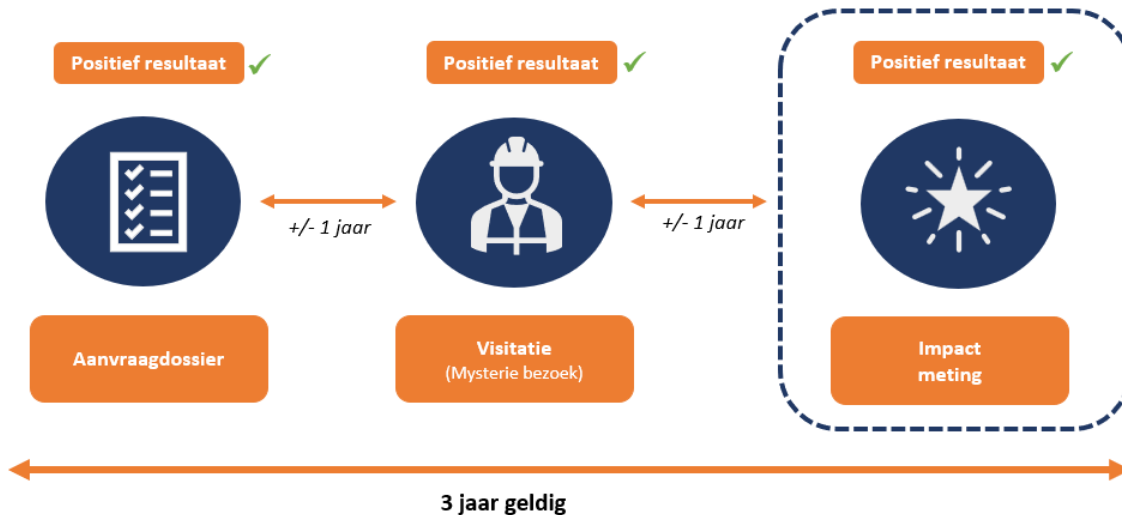
Figuur 1: accreditatieproces

1.2 Geldigheidsduur erkenning

De erkenning van een bouwsteen gaat in op het moment van het positieve resultaat van het schriftelijke aanvraagdossier en is geldig voor drie jaar. In het geval van tekortkomingen kunnen bedrijven een nieuwe aanvraag indienen die opnieuw beoordeeld wordt. Na het derde jaar volgt een beoordeling van de verlenging van de erkenning.

Bij een positieve schriftelijke beoordeling en een positief resultaat tijdens de visitatie wordt de geldigheidsduur verlengd tot drie jaar. Bij een positieve schriftelijke beoordeling en een negatief resultaat tijdens de visitatie wordt de erkenning vanaf het moment van de visitatie opgeschort. Dit heeft geen gevolgen voor deelnemers die tussen de schriftelijke beoordeling en de visitatie hebben deelgenomen aan een bouwsteen, zij ondervinden hier dus geen hinder van en behouden de resultaten van de door hen gevolgde bouwsteen. Gezamenlijk wordt vastgesteld wat een redelijke hersteltermijn is om te zorgen dat de bouwsteen alsnog wordt beoordeeld met een positief resultaat.

De erkenning bestaat uit de volgende onderdelen:¹

Figuur 2: opbouw geldigheid erkenning

1.3 Toelichting op beoordelingskader

Om de ontwikkelde bouwsteen te laten beoordelen, dient het bedrijf een schriftelijk aanvraagdossier in. Dit aanvraagdossier wordt door railAlert beoordeeld aan de hand van het beoordelingskader. Dit kader beschrijft aan welke kwaliteitscriteria elke bouwsteen moet voldoen. De kwaliteitscriteria worden hieronder toegelicht en zijn verder uitgewerkt in deel 2 van dit document.

Criterion 1: Randvoorwaarden

railAlert heeft de onderstaande randvoorwaarden geformuleerd waaraan een bouwsteen moet voldoen:

- Omvang van het schriftelijke aanvraagdossier: een goede aanvraag beschrijft in een beperkt aantal pagina's de essentie. We vragen daarom het aanvraagdossier beperkt en compact te houden. Dit betekent dat het aanvraagdossier uit minimaal 4 en maximaal 10 pagina's mag bestaan.
- Kwaliteit van de trainer: een goede trainer heeft een train de trainer-cursus succesvol doorlopen of voldoet aan het gestelde profiel en is gecertificeerd volgens de protocollen van railAlert (zie bijlage 1 van dit document voor aanvullende informatie).
- De locatie: de locatie voldoet aan de eisen van railAlert (zie bijlage 2 van dit document voor aanvullende informatie).

¹ railAlert werkt op dit moment aan het vormgeven van de impactmeting, dit wordt op een later moment verder toegelicht

- Aantal deelnemers: het aantal deelnemers is minimaal 4² en maximaal 12³. Deze aantallen zijn gebaseerd op de ervaring dat dit een geschikte groepsgrootte is, waarbij deelnemers optimaal van elkaar kunnen leren.

Criterium 2: Doelen van de bouwsteen

Een bouwsteen is een training die gericht is op het aanleren van gedrag en/of vaardigheden. Hierbij is het essentieel om vooraf een heldere doelstelling en leerdoelen te formuleren. Zonder duidelijk leerdoel is het voor de trainer én de deelnemers lastiger om focus te houden op wat belangrijk is. De eenvoudigste manier om tot goede leerdoelen te komen, is de vraag te stellen wat een deelnemer moet kunnen aan het einde van de training. Goede leerdoelen zijn SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) geformuleerd.

Criterium 3: Inhoud van de bouwsteen

De inhoud van de training dient aan te sluiten bij de geformuleerde (leer)doelen, anders is een doelgerichte training niet mogelijk⁴. Na het formuleren van de doelen, wordt de inhoud van de bouwsteen pas ontworpen. Het doel van de meeste bouwstenen is dat deelnemers het nieuw aangeleerde gedrag en vooral vaardigheden leren die ze kunnen toepassen in hun werk. Daarom is het belangrijk dat de bouwsteen de deelnemers aanspreekt en herkenbare situaties vanuit de praktijk als vertrekpunt neemt⁵. Door middel van sociaal leren en ervaringsleren komen studenten tot de beste resultaten.

Criterium 4: Evaluatie

Voor het beoordelen van de kwaliteit van een training is het van belang de resultaten van de training te evalueren⁶. Donald Kirkpatrick heeft in dit licht een evaluatiemodel ontwikkeld voor het evalueren van trainingen⁷. In dit model wordt op vier niveaus gekeken hoe succesvol een training is geweest. In de aanvraagprocedure van een nieuwe bouwsteen, beperken we ons tot niveau 1 het evaluatiemodel. De inventarisatie en analyse van niveau 2 moeten voor gebruik nog verder uitgewerkt worden.

Als eerste meting vult de deelnemer zelf een korte vragenlijst in over het beoogde gedrag en het aantoonbaar kunnen toepassen van dit gedrag in de praktijksituatie. Dit doet de deelnemer zodra hij/zij zich inschrijft voor de bouwsteen. De tweede meting volgt binnen een week na het doorlopen van de bouwsteen. De deelnemer vult dan zelf opnieuw een korte vragenlijst in.

² Hunkeler, D., & Sharp, J. E. (1997). Assigning functional groups: The influence of group size, academic record, practical experience, and learning style. *Journal of Engineering Education*, 86(4), 321-332.

³ Saqr, M., Nouri, J., & Jormanainen, I. (2019, September). A learning analytics study of the effect of group size on social dynamics and performance in online collaborative learning. In *European conference on technology enhanced learning* (pp. 466-479). Springer, Cham.

⁴ Taylor, P. J., Russ-Eft, D. F., & Chan, D. W. (2005). A meta-analytic review of behavior modeling training. *Journal of applied psychology*, 90(4), 692.

⁵ Zie ook: Galan, Karin de - *Trainen met de methode van Karin de Galan* (2015)

⁶ Lubinescu, E. S., Ratcliff, J. L., & Gaffney, M. A. (2001). Two continuums collide: Accreditation and assessment. *New directions for higher education*, 2001(113), 5-21.

⁷ Kirkpatrick, D.L. e.a. - *Evaluating Training Programs: The Four Levels* (3rd Edition), 2006

1.4 Toelichting op beoordeling

Beoordelingspanel (in oprichting)

De aanvraagdossiers worden beoordeeld door een beoordelingspanel met medewerkers van de (te vormen) Werkkamer DVP. Het beoordelingspanel bestaat uit minimaal drie deskundigen, waarvan één secretaris die verslag doet van de beoordeling van het panel. Het panel zorgt ervoor dat de volgende expertises voldoende aanwezig zijn:

- recente werkervaring in de spoorbranche;
- deskundigheid op het gebied van de inrichting en effectiviteit van trainingen;
- didactische vaardigheden en/of ervaring als trainer.

De panelleden zien erop toe dat de expertise van het panel wordt onderhouden en zorgen ervoor dat periodiek wordt deelgenomen aan een kalibratiesessie. Kalibratiesessies zorgen ervoor dat de kwaliteit van de beoordelingen geborgd blijft.

Beoordeling per criterium

Het panel beoordeelt de schriftelijke aanvraag voor één of meerdere bouwstenen op grond van de criteria in het beoordelingskader. Criteria 1 en 2 (randvoorwaarden en doelen) worden op een tweepuntsschaal beoordeeld: voldoet of voldoet niet. De andere twee criteria worden op een driepuntsschaal beoordeeld: voldoet, voldoet ten dele, voldoet niet.

Voldoet:	de bouwsteen voldoet op het criterium aan de basiskwaliteit
Voldoet ten dele:	de bouwsteen voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op het criterium maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen
Voldoet niet:	de bouwsteen voldoet niet aan basiskwaliteit op het criterium
Basiskwaliteit:	de kwaliteit die redelijkerwijs mag worden verwacht van een bouwsteen

Beslisregels eindoordeel

Het panel adviseert ook een gewogen en gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van bouwsteen. Het eindoordeel kan positief of negatief zijn. Daarbij neemt het panel de volgende beslisregels in acht:

Positief:	Het eindoordeel is positief als: <ul style="list-style-type: none">• de bouwsteen op alle criteria 'voldoet', of• criterium 1 en 2 voldoen en één criterium 'voldoet ten dele'.
Negatief:	Het eindoordeel is positief in de volgende situaties: <ul style="list-style-type: none">• 'voldoet niet' op een of meer criteria;• op twee of meer standaarden 'voldoet ten dele'

1.5 Toelichting op visitatie

Om een volledige erkenning te ontvangen voor een bouwsteen, is het goed na een positieve schriftelijke beoordeling van het aanvraagdossier ook de bouwsteen in uitvoering te laten beoordelen. In 2024 wil railAlert de positief beoordeelde bouwstenen dan ook onderwerpen aan een visitatie. De vorm en invulling van deze mogelijke visitatie worden door railAlert in 2023 nader uitgewerkt.

2 Beoordelingskader bouwstenen DVP-programma

NB: neem de onderstaande tabellen over in uw schriftelijke aanvraagdossier zodat alle informatie gestructureerd en compleet wordt aangeleverd bij railAlert

2.1 Gegevens aanvrager

Naam bedrijf:	
Adres:	
Naam contactpersoon:	
Telefoonnummer contactpersoon:	
E-mailadres contactpersoon:	

2.2 Kenmerken van de bouwsteen

Titel:	
Hoofddoel en subdoelen:	
Locatie van de training (evt. adres):	
Omvang van training in klokuren:	

Is de bouwsteen onderdeel van een serie bouwstenen?	<i>Ja/Nee - Zo ja, beschrijf de samenhang met andere bouwstenen</i>
Voertaal:	<i>Nederlands/Engels/Duits</i>
Taal in de gebruikte leermiddelen:	<i>Nederlands/Engels/Duits</i>
Aantal trainers:	
Aantal deelnemers:	
Beschrijving van de doelgroep:	<i>Geef aan wat het beoogde opleidingsniveau en de beoogde functie is van personen uit de doelgroep</i>
Is voor deelname bepaalde voorkennis vereist?	<i>Ja/Nee - Zo ja, welke voorkennis is nodig om de bouwsteen te kunnen volgen?</i>

2.3 Beoordelingscriteria

criterium 1 | RANDVOORWAARDEN

- a) De schriftelijke aanvraag bestaat uit minimaal vier (4) en maximaal tien (10) pagina's.
- b) De omvang van de bouwsteen is minimaal een dagdeel.
- c) De trainer heeft een train de trainer-cursus succesvol doorlopen of voldoet aan het gestelde profiel (zie bijlage 1).
- d) De locatie voldoet aan de gestelde eisen in het protocol van railAlert (zie bijlage 2).
- e) Aan de bouwsteen nemen minimaal 4 en maximaal 12 personen deel.

criterium 2 | DOELEN VAN DE BOUWSTEEN

- a) De aanvrager heeft doelstellingen geformuleerd die gericht zijn op het aantoonbaar beïnvloeden van het gedrag van de deelnemers.
- b) De aanvrager heeft praktijkgerichte doelstellingen geformuleerd die gerelateerd zijn aan het verhogen van de veiligheid bij werken op en aan het spoor.
- c) De doelgroep van de bouwsteen en de voorkennis van deze doelgroep sluit aan bij de doelen van de bouwsteen.

criterium 3 | INHOUD VAN DE BOUWSTEEN

- a) De inhoud van de bouwsteen op het niveau voor gevorderden kent wel eisen aan voorkennis of ervaring en is voor een meer specifieke, en expliciet beschreven, doelgroep toegankelijk.
- b) De inhoud van de bouwsteen is gericht op de toepassing van het beoogde gedrag in de praktijk.
- c) De bouwsteen bestaat uit interactieve werkvormen die gericht zijn op sociaal leren, dat wil zeggen leren tussen deelnemers onderling.
- d) De inhoud van de bouwsteen sluit aan op de doelen van de bouwsteen.
- e) De trainer van de bouwsteen zorgt voor een veilig pedagogisch leerklimaat, deelnemers voelen zich comfortabel om eigen situaties in de groep te bespreken.
- f) De inhoud van de bouwsteen op beginnersniveau is laagdrempelig: deze bouwsteen stelt geen eisen aan de voorkennis of ervaring, waardoor de bouwsteen voor een grote doelgroep toegankelijk is.

criterium 4 | EVALUATIE

- a) Tijdens de uitvoering van de bouwsteen controleert de trainer de presentie van de deelnemers.
- b) In de bouwsteen controleert de trainer of deelnemers actief participeren. Dat wil zeggen: deelnemers hebben een actieve houding, doen mee aan de opdracht en mengen zich in het gesprek.
- c) Tijdens de bouwsteen wordt op twee momenten een vragenlijst uitgezet. Eerst op het moment van inschrijving en vervolgens binnen een week na afronding van de bouwsteen.

railAlert werkt op dit moment aan het vormgeven van een impactanalyse, die niveau 3 en 4 van het evaluatiemodel van Kirkpatrick omvat (zie ook pagina 5). Met een impactanalyse meten bedrijven die bouwstenen aanbieden, of en hoe het geleerde gedrag tijdens de training door deelnemers is geïntegreerd in het dagelijkse handelen op de werkvloer (transfer van het geleerde).

3 Bijlagen

3.1 Bijlage 1: Functieprofiel trainers

Goede trainers worden ingezet om bouwstenen te verzorgen voldoen aan onderstaande competenties:

- Presenteren
- Draagvlak creëren
- Feedback geven
- Flexibiliteit

Een concretisering van de competenties waar een trainer aan moet voldoen is hieronder toegelicht:

Presenteren

Een goede trainer:

- Is duidelijk, enthousiast, begrijpelijk en stemt het handelen af op de groep
- Brengt kennis en informatie gestructureerd over
- Stemt de instructie en het handelen af op (de behoefte van) de groep, een deel van de groep of een individu
- Sluit door middel van het taalgebruik en voorbeelden aan bij de doelgroep
- Haalt duidelijke praktijkvoorbeelden aan
- Maakt gebruik van energieke en enthousiaste non-verbale communicatie (stem, gebaren, houding, oogcontact)
- Behoudt het overzicht, ook als de groepen aan het werk zijn
- Gaat in op vragen uit de groep

Draagvlak creëren

Een goede trainer:

- Zorgt voor een veilige setting
- Straalt een open en veilige houding uit
- Brengt deelnemers in beweging met concrete handvatten
- Past gerichte gesprekstechnieken toe (zoals (open (door) vragen, actief luisteren, samenvatten, reflectieve vragen)
- Heeft aandacht de behoefte van de deelnemer, waarbij veiligheid voor de deelnemer en veiligheid voor de groep intact blijft
- Vertoont voorbeeldgedrag

Feedback geven

Een goede trainer:

- Reageert sensitief en effectief op behoeften en gevoelens van anderen

- Kan onderlinge spanningen de-escaleren zodat irritatie en conflicten zoveel mogelijk vermeden worden
- Heeft een positieve houding hebben
- Kan omgaan met weerstand
- Stelt kader en grenzen s binnen de groep
- Kan verwijzen naar professionele hulp bij heftige emoties/trauma

Flexibiliteit

Een goede trainer:

- Heeft oog en aandacht voor diversiteit in de groep
- Is lenig van geest: zet humor in en geeft een eigen draai aan een (lastige) situatie
- Gebruikt (lastige) situaties in de context van de training
- Is integer en stressbestendig

3.2 Bijlage 2: Eisen aan leslocatie

Accommodatie

- Er zijn voldoende tafels en stoelen aanwezig voor alle deelnemers en trainer(s);
- De leslocatie is ruim genoeg om uiteen te gaan in kleinere groepen;
- Er is een ruime hoeveelheid daglicht;
- Er is voldoende mogelijkheid tot ventilatie (mogelijkheid tot openzetten van ramen);
- In de ruimte zijn alle kabels netjes weggewerkt (liggen niet los);
- Er is een aparte garderobe;
- Er is een aparte ruimte waar de deelnemers worden ontvangen en voor pauze;
- De accommodatie is schoon;
- De accommodatie is bereikbaar voor mindervaliden en heeft alle faciliteiten die hiervoor nodig zijn;
- Er is een ontruimingsplan zichtbaar aanwezig;
- De accommodatie voldoet aan alle veiligheids- en brandvoorschriften.

Faciliteiten

- Er is een toegankelijke internetverbinding;
- Er is een tv-scherm met bijbehorende kabels aanwezig;
- Er is gelegenheid om water, koffie, thee te zetten;
- Er zijn voldoende sanitaire voorzieningen;

Bereikbaarheid

- De leslocatie is goed bereikbaar met het OV;
- De leslocatie is bereikbaar per auto/taxi;
- Er is voldoende (gratis) parkeergelegenheid;

railAlert
Soesterweg 244
3812 BH Amersfoort
Postbus 165
3800 AD Amersfoort
+31 (0)85 002 3510
info@railalert.nl

Samen werken aan
arbeidsveiligheid